

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΝΩΣΗ ΔΑΣΟΛΟΓΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ (ΠΕΔΔΥ)

Διδότου 26 – 106 80 ΑΘΗΝΑ
Τηλ. : 2313309114 – 2105240790

Fax : 2105240790

Email: peddy@otenet.gr – WEB : peddy.gr

Πληροφ. Νικήτας Φραγκιοκακης
Τηλ.6944252445- fnikhtas1@gmail.com

Αθήνα 10/7/2020
Αρ.Πρωτ. 17

Π ρ ο ς:

- 1.- Τον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
κ.Κων/νο Χατζηδάκη
- 2.- Τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Δασών & Δασικού Περιβάλλοντος του Υ.Π.ΕΝ.
κ.Δημ.Βακάλη
- 3.- Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
Γραφεία Συντονιστών

Κ ο ι ν ο π ο ί η σ η:

Δασικές Υπηρεσίες - Στα μέλη μας.

Σας κοινοποιούμε την με αριθμό 710/2020 απόφαση της Μείζονος Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, που εκδόθηκε επί αιτήσεως ακυρώσεως της Πανελληνίας Ένωσης Δασολόγων Δημοσίων Υπαλλήλων (Π.Ε.Δ.Δ.Υ.) και του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.), κατά των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Εν προκειμένω, το Δικαστήριο έκρινε αντισυνταγματικές τις διατάξεις των άρθρων 47 παρ. 5-14 και 47B του Ν. 998/1979 (όπως ισχύουν μετά τους Ν. 4280/2014, 4315/2014, 4447/2016, 4467/2017 και 4483/2017), κατά το μέρος που προβλέπουν, η μεν πρώτη εξαγορά και παραχώρηση της κυριότητας δασών και δασικών εκτάσεων που εκχερσώθηκαν, αυθαιρέτως, για γεωργική χρήση, προ του Συντάγματος του 1975, η δε δεύτερη έγκριση επέμβασης και μεταβίβαση της χρήσης, σε δάση και δασικές εκτάσεις που εκχερσώθηκαν, ομοίως αυθαιρέτως, για γεωργική εκμετάλλευση, μετά το Σύνταγμα του 1975 και έως την 7η Μαρτίου 2007.

Η απόφαση σηματοδοτεί μία ακόμα σημαντική δικαστική νίκη της Πανελληνίας Ένωσης Δασολόγων Δημοσίων Υπαλλήλων. Αποτελεί μία μοναδικής αξίας ετυμηγορία του Δικαστηρίου, η οποία θέτει τέλος σε ένα μέτρο που προσέβαλλε τη δασική προστασία, το περιβάλλον και τις αρχές του κράτους δικαίου και της νομιμότητας της διοικητικής δράσης.

Συγκεκριμένα, με την ανωτέρω δικαστική απόφαση ακυρώθηκαν: 1) Τα πλησσόμενα άρθρα 13 του Κεφαλαίου Α', 1 έως 12 του Κεφαλαίου Β' και το Παράρτημα ΙΙ της με αριθμό 156586/2798/19-5-2017 κανονιστικής απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με θέμα «Καθορισμός του

τρόπου και της διαδικασίας χορήγησης της έγκρισης γεωργικής εκμετάλλευσης, των απαιτούμενων δικαιολογητικών, των υποχρεώσεων του δικαιούχου και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των άρθρων 47 και 47B του νόμου 998/1979, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 36 του ν. 4280/2014 και το άρθρο 12 του νόμου 4315/2014 αντίστοιχα και τροποποιήθηκαν με τα άρθρα 2 και 4 του νόμου 4467/2017» (ΦΕΚ 1782/τ. Β΄/23-5-2017), 2) Η με αριθμό 157196/3204/7-6-2017 κανονιστική απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, με θέμα «Καθορισμός τύπου του τίτλου κυριότητας της παρ. 11 του άρθρου 47 και του τύπου διαπιστωτικής πράξης της παρ. 2 του άρθρου 47B, του ν. 998/1979, ως ισχύει» (ΦΕΚ 2082/τ. Β΄/16-6-2017), κατά το μέρος που αφορά τον καθορισμό υποδειγμάτων των τίτλων κυριότητας, των τίτλων αγροτικής χρήσης ή των διαπιστωτικών πράξεων αλλαγής χρήσης, προκειμένου περί δασικών εκτάσεων εκχερσωθεισών αυθαιρέτως, πριν ή μετά την ισχύ του Συντάγματος του 1975 και έως 7-3-2007 και 3) Η με αριθμό 158298/3670/4-7-2017 κανονιστική κοινή απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με θέμα «Εφαρμογή των άρθρων 47 (παρ. 5-14) και 47B του ν. 998/1979 σε περιοχές αναρτημένων δασικών χαρτών» (ΦΕΚ 2355/τ. Β΄/11-7-2017), για τον λόγο ότι στηρίζονται στις ως άνω αντισυνταγματικές διατάξεις του Ν. 998/1979 και επομένως το ανίσχυρο των εν λόγω εφαρμοστέων εν προκειμένω νομοθετικών διατάξεων συνεπάγεται την ακύρωση των προσβληθεισών πιο πάνω υπουργικών αποφάσεων, οι οποίες είχαν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του ανωτέρω Νόμου και εξειδίκευαν τις ρυθμίσεις του ή θέσπιζαν λεπτομέρειες ως προς την εφαρμογή του.

Ειδικότερα:

α.- Το Δικαστήριο έκρινε ότι η, κατ' άρθρο 47 παρ. 5-14 του Ν. 998/1979, εξαγορά δασών και δασικών εκτάσεων που εκχερσώθηκαν προ του 1975, αυτογνωμόνως, προκειμένου να καλλιεργηθούν και η μεταβίβαση κυριότητας, έναντι τιμήματος, στους κατόχους τους, υπό την προϋπόθεση ότι η αγροτική χρήση συνεχίζεται έως την έκδοση της πράξεως εξαγοράς και θα συνεχισθεί και στο μέλλον, αντίκεινται προς τα άρθρα 24 παρ. 1 και 117 παρ. 3 του Συντάγματος, αλλά και προς τις συνταγματικές αρχές της ισότητας και του κράτους δικαίου, όπως βασίμως προβλήθηκε, από την Π.Ε.Δ.Δ.Υ., με το σχετικό λόγο ακυρώσεως και

β.- Το Δικαστήριο επίσης έκρινε ότι και η, κατ' άρθρο 47B του Ν. 998/1979, έγκριση επέμβασης σε δάση και δασικές εκτάσεις που εκχερσώθηκαν, ομοίως αυθαιρέτως, για γεωργική εκμετάλλευση, μετά το Σύνταγμα του 1975 και έως την 7η Μαρτίου 2007 και η μεταβίβαση της χρήσης (και όχι της κυριότητας) των εκτάσεων αυτών, αντιβαίνουν στα ίδια ανωτέρω άρθρα 24 παρ. 1 και 117 παρ. 3 του Συντάγματος, αλλά και στις συνταγματικές αρχές της ισότητας και του κράτους δικαίου, όπως βασίμως προβλήθηκε, από την Π.Ε.Δ.Δ.Υ., με το σχετικό λόγο ακυρώσεως.

Σε κάθε περίπτωση, κρίθηκε ότι επί δασών και δασικών εκτάσεων που εκχερσώθηκαν, αυθαίρετα, είτε πριν, είτε μετά την έναρξη ισχύος του Συντάγματος του 1975, εφαρμόζεται η ρύθμιση του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος, που επιβάλλει την κήρυξή τους, ως αναδασωτέων και αποκλείει ρητά τη διάθεσή τους, για άλλο σκοπό δημοσίου συμφέροντος,

που θα δικαιολογούσε κατά νόμο επέμβαση στο δάσος πριν την καταστροφή του, σύμφωνα με το έκτο κεφάλαιο του Ν. 998/1979.

Περαιτέρω, κατ' άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, «Η διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις. Η παράβαση της υποχρέωσης αυτής γεννά ευθύνη για κάθε αρμόδιο όργανο, όπως νόμος ορίζει. ...».

Σύμφωνα δε με το άρθρο 50 παρ. 4 του Π.Δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας», «Οι διοικητικές αρχές, σε εκτέλεση της υποχρέωσής τους κατά το άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, πρέπει να συμμορφώνονται ανάλογα με κάθε περίπτωση, με θετική ενέργεια προς το περιεχόμενο της απόφασης του Συμβουλίου ή να απέχουν από κάθε ενέργεια που είναι αντίθετη προς όσα κρίθηκαν από αυτό. Ο παραβάτης εκτός από τη δίωξη κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα υπέχει και προσωπική ευθύνη για αποζημίωση.».

Τέλος, το άρθρο 1 του Ν. 3068/2002 «Συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις και προαγωγή των δικαστών των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων στο βαθμό του συμβούλου Επικρατείας και άλλες διατάξεις» ορίζει: «Το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου έχουν υποχρέωση να συμμορφώνονται χωρίς καθυστέρηση προς τις δικαστικές αποφάσεις και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων. ...».

Από τις προδιαληφθείσες διατάξεις συνάγεται, ότι η Διοίκηση, συμμορφούμενη με το περιεχόμενο ακυρωτικής απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας, έχει υποχρέωση όχι μόνο να θεωρήσει ως ανίσχυρη και ανύπαρκτη νομικώς τη διοικητική πράξη ή παράλειψη που ακυρώθηκε, αλλά και με θετικές ενέργειές της να χωρήσει στην αναμόρφωση των νομικών καταστάσεων, οι οποίες δημιουργήθηκαν στο μεταξύ βάσει της παραπάνω πράξης ή παράλειψης που ακυρώθηκε, ανακαλώντας ή τροποποιώντας τις σχετικές διοικητικές πράξεις ή, εφόσον συντρέχει περίπτωση, εκδίδοντας νέες με αναδρομική ισχύ, με σκοπό την καθολική αποκατάσταση των πραγμάτων στη θέση στην οποία θα ήσαν, αν εξ αρχής δεν είχε εκδοθεί η διοικητική πράξη ή συντελεσθεί η παράλειψη που ακυρώθηκε και χωρίς δέσμευση από το χρόνο που διέδραμε στο μεταξύ (Σ.τ.Ε. 2040/2013 2228/2005, 1681/2002 Ολομ., 441/2001).

Αναλυτικότερα, στην περίπτωση κατά την οποία με αμετάκλητη δικαστική απόφαση ακυρώνεται κανονιστική διοικητική πράξη, λόγω αντιθέσεώς της προς το Σύνταγμα, υπάρχει υποχρέωση της Διοικήσεως, ερειδόμενη και στην υποχρέωσή της να συμμορφωθεί προς την ακυρωτική απόφαση, η οποία στην περίπτωση αυτή ισχύει έναντι πάντων, να ανακαλέσει τις ατομικές διοικητικές πράξεις που έχουν εκδοθεί, κατ' εφαρμογή της ως άνω αντισυνταγματικής κανονιστικής διοικητικής πράξεως, εφόσον υποβληθεί αίτηση σε εύλογο χρόνο μετά τη δημοσίευση της ακυρωτικής απόφασεως του Δικαστηρίου, κατ' εκτίμηση των λόγων υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος που τυχόν επιβάλλουν ή αποκλείουν την ανάκλησή τους, της ανάγκης προστασίας δικαιωμάτων τρίτων που εκτήθησαν καλοπίστως από την εφαρμογή τους και του χρόνου που παρήλθε από την έκδοσή τους (Σ.τ.Ε. 19/2015, 1175/2008 Ολομ., 2564, 2738/2008, 171, 3414, 3416/2009, 1845/2010).

Η υποχρέωση συμμόρφωσης με το περιεχόμενο ακυρωτικής απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας, συνταγματικώς κατοχυρωμένη, αναφέρεται τόσο σ' όλους τους θιγόμενους διοικουμένους, όσο και στο σύνολο των διοικητικών οργάνων, που απαρτίζει τη Διοίκηση.

Εξ ετέρου, δεν επιτρέπεται με ειδικές νομοθετικές διατάξεις να αλλοιωθεί το περιεχόμενο και να περιορισθεί η έκταση των ενεργειών, στις οποίες οφείλει να προβεί η Διοίκηση, για να συμμορφωθεί προς ακυρωτική απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας (Σ.τ.Ε. 2854/1985).

Κατόπιν όλων των ανωτέρω.

Κ Α Λ Ο Υ Μ Ε

Την Διοίκηση να προβεί σε όλες τις νόμιμες οφειλόμενες ενέργειες, για την άμεση συμμόρφωσή της, προς την ανωτέρω με αριθμό 710/2020 απόφαση της Μείζονος Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, εναρμονιζόμενη πλήρως και προς την παραπάνω πάγια νομολογία του αυτού ως άνω Δικαστηρίου, αναφορικά με την έκταση της υποχρέωσης συμμόρφωσης της Διοίκησης προς το ακυρωτικό αποτέλεσμα απόφασης της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, όπως ενδεικτικά θέτοντας τέλος στην εφαρμογή των ακυρωθεισών πιο πάνω υπουργικών αποφάσεων και ανακαλώντας τις ατομικές διοικητικές πράξεις που έχουν εκδοθεί κατ' εφαρμογή των ίδιων ως άνω αντισυνταγματικών κανονιστικών υπουργικών αποφάσεων, εκτιμώντας τους πρόδηλους λόγους υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν την ανάκλησή τους, υποβαλλομένου άμα με το παρόν σχετικού ρητού αιτήματος από την Ένωσή μας.-

**ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ**

Νικήτας Φραγκισκάκης Ευάγγελος Γκουντούφας

